

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tractatus sacerdotalis d' sacrame[n]tis: deq[ue] diuinis
officiis: et eoru[m] administrat[i]o[n]ibus**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 1512

VD16 N 1517

De credendis circa hoc sacrame[n]tum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30634

De sacramento

ficiendum sufficit triplex conditio ex parte conficiētis. Primo q̄ sit sacerdos rite ordinatus. Secūdo q̄ possit verba p̄ferre consecrationis. Tertio q̄ possit habere debitam intentionem faciendi quod faciat ecclesia. Propter defectum prime conditionis nullus laicus quicūq; sanctus: nec sacerdos gentilis (ut tartarorum) conficiunt: quia non sūt rite in forma ecclesie ordinati. Propter defectum secundae conditionis mutus non potest consecrari: quia non potest verba consecrationis p̄ferre. Propter defectum tertiae conditionis caecus vsu rationis et ebrius nondum digestus non possunt conficere: cum non habebant intentionem debitam. Sed prima conditio est propria: quia solus sacerdos: et quilibet potest: cui possunt competere istae conditiones scilicet platio et intentio. Nec obstat si iustat de degradato q̄ non sit sacerdos: quod tamen non est verū: quia characterem sacerdotale si semel in ordinibus susceptis collatum: nullus potest delere. Quāvis taliter degradatus perdat privilegium clericale: et traditur curie seculari: tamen si celebraret consecraret: quia auctoritas substantiā sua non est sibi ablata: quantum ad veritatem sacramenti: sed tamen quantum ad executionem legitimam: qua caret quod ad se et ad alios: et quo ad totam ecclesiam. Quando autem quis scismaticus: excommunicatus: hereticus: et degradatus: non conficiatur: intelligendum est q̄ non conficiunt rite et ordinate nec legitime quantum ad efficaciam sacramenti: ut scilicet sit vtilis illa consecratio ad salutem eius: sed tamen conficiunt quantum ad veritatem sacramenti. Et hoc catholice sentiendum est de isto sacramento omnibus opinionibus multorum. Et si quis contra praedicta obijciat magister sententia. li. iij. dist. viij. ubi dicit tales non posse consecrari. Salua pace magistris dico q̄ in hoc non tenetur. Tamen propter sui reuerentiam ut eius dictum potius valeat quam pereat intelligendum est: q̄ tales non possunt conficere de iure sine peccato seu ordinate: sed de facto bene possunt. Nec moueat aliquem ratio magistris ibi posita: per quam dicitur: ad hoc non posse praedictos consecrari: quia nemo in ista consecratione dicit. Offero: sed offerimus hoc sacrificium. Nemo igitur nisi fuerit membrum ecclesie potest dicere cum alijs offerimus: quasi esset vna de personis ecclesie. Vnde cum heretici et scismatici non sint membra ecclesie: non possunt dicere offerimus: sed nec conficere. Ad quod dicimus q̄ oblatio non pertinet ad rationem consecrationis: vnde necessario requiritur ut offeratur. Ita soluit doctor subtilis sup. iij. dist. viij. q. ij. et Tho. eadem dist. q. i. art. j. ij. et. iij.

De credēdis circa hoc facim.

Arte cūia

a credendū ē q̄ in hoc sacramento idē est: sicut q̄ de

eucharistie

Agne natus ē: et pro nobis passus ē sine subiecto pro consecratione virtute
continetur. Et sicut ibi verus est Christus: diuina retinet tamen ibi modum
ita etiam est ibi sub vna quantitate: sed agendi vel patiendi in corpore Christi
non quantitatiue. hoc est tamen dicere quod stit: quem prius habuerunt. Qui/
non vult illa quantitate occupando lo to credendum est quod facta consecra/
cū. Sic etiam non vult claritate sua il/ rone ulterius non manet in hostia conse/
luminando aerem. Secundo credē/ crata substantia panis: nec in vino
dū est quod corpus Christi potest esse in pluri substantia vini: sed statim corpus Christi
ribus locis quantum ad panes: sed panes fit in hostiarum sanguis Christi in calice.
transubstantiatur in ipsum. Unde in celo: Et ratio secundum beatum Thomas. est quia opposi/
est localiter in verbo diuino persona tu huius dicere repugnat verbis
licet: in altari sacrificiali. Secundum eē na Christi: non enim esset verum dicere. Hoc
turale eius: est esse in celo in vino tamen est enim corpus meum: sed hoc est corpus me
loco: secundum esse sacrile ei: potest esse in di um. Item si remaneret substantia pa
uersis locis. Est ergo hic secundum quod multa in nis: tolleretur reuerentia Christi: debita
ipsum transmutari potest. Sed secundum esse vt continetur in hostia. Nam Christo,
personale non est in loco. Unde dicit vt continetur in hostia debetur cultus
Petrus de thara. secundum quod vnum est latrice: sed si ibi maneret substantia
et indiuiduum in se: non potest esse nisi in vno panis: non deberet talis cultus latrice
loco: sicut nec angelus nec aliud cor exhiberi propter idolatriam: adorando
pus sed secundum quod in ipsum multa trans creaturam. Et licet multi doctores
mutari potest indiuidua: sic potest esse huic predicant sine. id est tamen pro catholica
in diuersis locis. dist. x. q. iij. ar. ij. conclusa est sub alexa. iij. papa. et max
sup. iij. s. iij. ar. Tertio credendum est tino. quinto. Sexto credendum est
secundum Thomas. quod cum corpus Christi ap quod fractio que fit in hostia non fit in
paret in specie carnis vel pueri vtz corpore Christi: sed tamen in speciebus
ibi appareat verum corpus Christi vel an hostie. vnde ibi accidentia manen
ille species sunt proprie corporis Christi tia sine subiecto dicuntur fracti. se
non oino determinatum est a doctori/ cundum Pet. di. xij. ar. principali. q.
bus. Tamen secure dicitur quod ille diuisio i. quia alias fractio est quedam di
ones panis manent. et in eis alia ac uisio. diuisio vero est passio quan/
cidētia sensibilia supducunt diuina et ti vt quantum. In sacramēto vero
rute que specie carnis pretendat. sicut aliquid est quantum per modum
accidētia que prius erant pretendebant quanti. vt species: aliquid est qua
specie panis. Quoniam tamen appareret tum sed non per modum quanti:
sub forma carnis vel pueri: non desu vt corpus Christi. Ideo dicendum
mi sed preliquis fuari. Quarto cre est quod fractio vel diuisio fit in
dendum est quod illa accidentia manent speciebus. et non in corpore Christi.

De sacramento

Septimo: credendum est quod corpus non est sine sanguine. Unde dicitur anima est
pus christi in hoc sacramento proprie non videtur se in sanguine. Tertio ibi est anima
nec sanguis corporal'. Ratione Gregorius christi ex concomitantia mediata. quia in
quia tunc ibi non esset aliud visum et possibile est animam informare et per
aliud creditum. Item alia ratio naturae fieri corpus: nisi corpus sit disposi-
talis: quia nullum corpus videri potest nisi tamen sine sanguine non est ibi corpus
si habeat accidentia in essentia: vel in bene dispositum: nec etiam organi-
si sit coloratum formaliter. ut patet de zatum. Ibi ex consequenti etiam est anima
pariete: sed color albus non est in hoc cum ibi sit corpus dispositum per sang-
stia formaliter: sed non potest videri prope. uine. et hoc est dicere: mediante san-
Nec tamen errant laici qui dicunt se videre corpus christi: sicut illi non erraverunt
re corpus christi: sicut illi non erraverunt dam concomitantia remota: quia corpus
qui dicebant se videre angelos in as- pus et deitas sunt disparia: tamen ex
sumpto corpore: sed tamen non viderunt qui christus natus fuit ex Maria virgine
inquatum fuerunt spiritus. Et sicut quod de verus homo et deus: ideo etiam hic est
hoie armato quem nescis te videre verus homo et deus. Sicut dicitur de
cum tamen: nec faciem nec membrum ali calice quod ibi primo est sanguis. quia
quod nudum eius videas: imo ut dicitur de illo verba faciunt mentionem Se
Clarro dicitur. r. q. ix. Nulla creatura cumdo ex concomitantia immediata ibi
naturali cognitione: nec angelus potest est corpus christi. Tertio ex concomitanti-
cognoscere ibi esse corpus christi. Licet tia mediata ibi est anima christi. Quarto
tamen visionem gloriosa et intellectuali ex concomitantia quadam remota ibi est
potest cognosci: deum tamen glorificat il- deitas. Nono credendum est in hoc
lud videre non potest corporaliter. sed in sacramento aliquid est sacramentum. et non res sa-
cramenti. Unde glorificati vident corpus christi in sacramento sicut spiritus sensibilis pa-
pus christi in sacramento visione intellectuali et vini: et ille spiritus sunt creatu-
li et non corporali. Octavo credendum est. Unde adorator videns hostiam non
est quod in hostia sunt quattuor: et unus debet ferre intentionem principalem ad
veraciter in calice credenda continere id quod videtur: sed ad id quod credit ibi es-
tur. Primo enim in hostia virtute et se. scilicet christum. Secundo invenitur ibi sacramentum:
horum est corpus christi. Ratione: quia illud verum et res sacramenti: et hoc est verum corpus
ratione continetur in hostia de qua verum christi. et sanguis eius. Ista autem dicuntur
ba faciunt mentionem sed hoc solum est sacramentum et res sacramenti per re-
de corpore christi. quia ibi dicitur. Hoc est enim spectum ad ministrum vel sacerdotem
corpus meum. ubi nihil dicitur de anima sub debita forma conicientem. Unde
nec de deitate: nec de sanguine. dicitur sacramentum quasi sacre rei signum: quia
Secundo ibi est sanguis christi non prin- fecit spirituale refectioem anime. Et dicitur
cipaliter sed ex concomitantia quadam res quod hoc ipsum facit per gratiam quod conti-
necessaria. quia corpus verum et vivum nec. Tertio est ibi aliquid quod est res sa-

eucharistie

crāmētū: z nō faciū. sicut ē gratia duo considerari. vnū ex parte ip/ data digne suscipiētū: z bec grā est sius sacramētū. z aliud ex parte ip/ res scata. nihil tā scati. Quarto sōz sumentū. Ex parte ipsius sa/ ibi est qd nec ē res sacramenti nec crāmētū cōuenit q vtrūq; sumat/ sacramētū: vt sunt illa omia: que sez corp^o et sanguis: qz in vtroq; sūt cōcomitātia hoc sacramētū. si cōsistit pfectio sacramenti. et ideo ue sint accidētia ppria siue cōmu/ quia ad sacerdotē pertinet hoc sa/ nia. Et illa dicunt pot^o forme ac crāmētū considerare et consecra/ cidentales siue spēs. Decimo cre/ re et perficere: nullo modo debet dendū q licet sacerdos debeat sub recipere corpus christi sine sangui/ vtraq; spē sumere hoc sacm cui ne. Ex parte autē sumentū requi/ celebrat. tā populo sufficit sume/ ritur summa reuerētia et cautela/ re sub specie panis tantū. Et ra/ ne aliqd accidat qd vgat i iniuri/ tio est. quia fm Archidiaconū de am tāti mysterij qd p̄cipue posset p̄se. dist. ij. Cōperim^o in hoc sacra/ mēto nō solum attenditur officia/ quidem si incaute sumeret defa/ cia: sed etiā significātia. Significa/ cili posset effundi. Et qā crescēte tur em p istas duas species s. cor/ multitudine populi christiani i q/ poris et sanguinis seorsum sum/ cōtinent sēnes et iuuenes: quorūz quidā nō sunt tante discretiōis vt ptas p sacerdotē tpe celebratiōisq; sanguis xp̄i in cruce fuit diuisus cautclam debitā circa vsum hui^o a corpore suo. vt dicit Gorra sup sacramētū adhiberent: ideo pvide Mattheū. Cū autē sacerdos tan/ ordinatū est: vt populo sub altera/ tū z nō popul^o habet hui^o facti si// tantū spēs e detur. Hoc idē tenet gnificationē ex ordine suo expme/ Tho. sup illud Jobā. vi. Nisi mā/ re: tantū ipse z non populus tunc ducaueritis dicens. Non est de ne/ sub vtraq; specie debet sumere: eo cessitate salutis pceptio sanguinis q ipse tunc gerit vices xp̄i. popu/ sicut corporis xp̄i. cū xp̄s tot^o sub/ lus autē non. Et iō pplo nō ē op^o altera specie tm sumit In hoc ip/ de scantia: sed de efficacia z qā ef/ sūz sequit Lira ibidē dicēs: Non/ ficacia est equalis sub vtraq; spe/ est intelligendū q sub vtraq; spe/ cie. ideo populo traditur sub alte/ cie sit fidelibus exhibendū: s; tantū ra specie in qua tradi potest cum sacerdotibz sumendum. reuerentia et cautela. A presbyte/ De cautel' suandis circa h/ ris autē tantū sumit sub vtraq; spe/ sacm ex parte sumentium. cie. Et pro isto sciendū fm Tho/ mam in tertia parte. q. lxxij. arti/ ciculo septimo et vltimo. q circa vsum huius sacramenti possunt

¶ Quia du
plex status vtit hoc sacro.
ad salutē .i. secularis et spūal' .i. dō
D